

Plaatsingslijst van het archief van Fietsontlastingsfonds (Fof)
(1984 - 1987)

(S/2006/503, S/2006/536, S/2008/520, S/2010/505)

Gert Van Overstraeten

INLEIDING

De archiefvormer

Het Fietsontlastingsfonds (Fof) werd eind 1984 opgericht door Paul Blondeel, Walter Ressler en Leo Wolfs. Het Fonds propageerde openlijk het principiële weigeren de provinciale fietstaks te betalen. Hiertoe werd het tijdschrift Fof-flitsen uitgegeven, affiches en stickers verspreid, perscommuniqués uitgegeven, ... Er werden ook een aantal kleine acties gevoerd om meer ruchtbaarheid te geven aan het initiatief.

Het belangrijkste strijdmiddel was natuurlijk de effectieve weigering de fietstaks te betalen. Om zich in te dekken storten de deelnemers 9 frank op rekening van de belastingen en 91 frank in het solidariteitsfonds. Dit als aanklacht tegen het feit dat van de 100 frank te betalen fietstaks slechts 9% effectief besteed werd aan voorzieningen voor zwakke weggebruikers. Uit het fietsontlastingsfonds konden dan eventuele boetes van de deelnemers betaald worden. Er werd zelfs een open brief gestuurd aan de Ontvanger der Directe Belastingen waarin deze motivatie uiteengezet werd, mét daarbij een weigerlijst met de namen van 90 personen. Op het hoogtepunt van de actie waren er ruim 200 betalende deelnemers.

Hoewel de actie landelijk bedoeld was werd nooit de nationale maar enkel de regionale pers gehaald, dit omdat het een 'provinciale' fietstaks was. Hierdoor was 98 % van de deelnemers Antwerpenaar.

Na anderhalf jaar actie haalde het Fietsontlastingsfonds zijn slag thuis: op 2 september 1986 maakte de BRT en de pers de afschaffing van de fietstaks in de provincie Antwerpen bekend, met ingang vanaf 1 januari 1987. Dit verrassende resultaat stelde de deelnemers aan Fof natuurlijk wel voor het blok. Want hoe moest het nu verder met de organisatie?

Een kleine kern van Fof-ers vond dat de afschaffing van de fietstaks een pyrrusoverwinning was. Het doel was immers geweest te bekomen dat geïnvesteerd werd in fietsinfrastructuur. Daarom werd besloten door te gaan op het elan, zij het uitsluitend als Antwerpse groep, onder de naam Fietsoverleg Antwerpen (FOA).

Het archief

Het archief werd in bewaring gegeven door Walter Ressler, een van de trekkers van Fof. Bij hem thuis bevond zich het secretariaat van Fof en werd het archief en het documentatiebestand van de groep bijgehouden. Tussen het materiaal bevond zich ook nog een bundel archief bij Walter in bewaring gegeven door een andere militant van de groep; Bruno Servais. Het archief werd verder aangevuld met documenten van twee andere militanten van de fietsersbeweging in het Antwerpse; Dries Jageneau en Paul Van Dyck, wiens archieven ook een onderkomen vonden bij Amsab-ISG.

Bereik en inhoud

Het archief van Fof is opvallend volledig.

Het bevat tevens archief over de werking in de toezichtscommissie van het Globaal Structuurplan Antwerpen -themagroep verkeer en vervoer, waarvan Walter Ressler lid was. Fof was hierin niet rechtstreeks vertegenwoordigd, maar was op deze manier toch onrechtstreeks betrokken en steeds op de hoogte van de gang van zaken.

Verwante beschrijvingseenheden

Fofu werkte hecht samen met de Werkgroep Verkeer Antwerpen (WEVA). Zowel Walter Ressler, Paul Van Dyck als Dries Jageneau waren actief in beide organisaties. De documenten met betrekking op WEVA die zich in de door hen in bewaring gegeven archieven bevonden werden uitgelicht en aan het archief van WEVA (621) toegevoegd.

Omvang

25 beschrijvingen, opgeborgen in 1 archiefdoos

Voorwaarden voor raadpleging

Het archief is toegankelijk mits toestemming van de dienstdoende archivaris.

Bronnen

Van Overstraeten, Gert, De fietser is niet eenzaam. Archieven van de fietsersbeweging te Antwerpen, Brood & Rozen, Amsab-ISG, Gent, 2015/1, pp. 56-67.

PLAATSINGSLIJST

- 1 Verslagen van de vergaderingen.
1985-1987 1 omslag
- 2 Aantekeningen bij/ voor vergadering.
z.d. 1 stuk
- 3 Ingekomen stukken en uitgaande brief.
1985-1986, z.d. 1 omslag
- 4 Formulier gericht aan de FietsOntlasters met daarop verschillende aan te kruisen
mogelijke redenen voor het versturen.
1985 1 stuk
- 5 Adressenlijsten.
1986, z.d. 3 stukken
- 6 Tabel met aantal leden per gemeente, opgesteld aan de hand van de ledenlijst.
1986 1 stuk
- 7 Voorstellingspamfletten.
1985-1986 2 stukken
- 8 Persmededelingen van Kampagne FietsOntlasting 'fietsontlasting; wij betalen niet!' en
van het provinciebestuur van Antwerpen als reactie hierop waarin gedreigd wordt met
financiële en strafrechtelijke sancties.
dec. 1984, feb. 1985 2 stukken
- 9 Persmededeling met aankondiging van de actie waarbij een symbolische frank, ter
groote van een fietswiel, wordt afgegeven op het ontvangstkantoor van de belastingen.
z.d. 1 stuk
- 10 Verklaring gericht aan de Ontvanger der Directe Belastingen met lijst van personen
die weigeren de fietstaks te betalen.
z.d. 1 stuk
- 11 Formulier met standaardverklaring voor bij eventuele tussenkomst rijkswacht of
politie wegens het rijden zonder fietsplaat.
1985 1 stuk
- 12 Omzendbrief 'aan alle bewuste fietsers, ex-fofo-leden en anderen' met de vraag hoe
het verder moet met de actiegroep nu de fietstaks is afgeschaft.
okt. 1986 1 stuk
- 13 Telefoonlijst van te bellen mensen voor bezoek aan de belastingen/ prikacties.
z.d. 1 stuk

- 14 Nota 'Waar sta ik juridisch als Fofopdeelnemer ???' en artikel in FofopFlitsen nr. 1 'wolken en opklaringen aan de juridische hemel' met update van de juridische handleiding na wetswijziging, met aantekeningen.
[1985] 2 stukken
- 15 Nota 'diskussie en evaluatie over de verdere werking van Fofop/ over de oprichting-ondersteuning van andere belangengroepen voor fietsers'.
[begin mei 1986] 1 stuk
- 16 Dossier inzake de eerste bijeenkomst van de verschillende groepen die bezig zijn met de fietsproblematiek op 11 oktober 1986.
1986 4 stukken
- 17 Dossier inzake het proces-verbaal dat Paul Van Dyck, lid van Fofop, kreeg wegens het niet in orde zijn met zijn fietsplaat.
1985 1 omslag
- 18 Stukken betreffende de werking in de toezichtscommissie van het Globaal Structuurplan Antwerpen -themagroep verkeer en vervoer.
1984, 1986, z.d. 1 pak
- 19 Verslag namens de Commissie voor de Infrastructuur over de begroting van het Ministerie van Openbare Werken voor fietspaden, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, met aantekeningen.
1983 1 stuk
- 20 Verslag van de redactievergadering.
dec. 1986 1 stuk
- 21 Concepten tijdschrift FofopFlitsen.
1985-1986 1 omslag
- 22 Stukken voor publicatie in tijdschrift FofopFlitsen.
ca. 1986 1 omslag
- 23 Tekstje voor op achterkant van de benefietstickers van Fofop, met korte uitleg over het doel van de groep en de oproep ter ondersteuning een abonnement te nemen op Fofop flitsen.
z.d. 1 stuk
- 24 Logo's van Fofop en concepten voor logo FUGA.
z.d. 4 stukken
- 25 Documentatie.
1985-1987 1 omslag

Uitgelicht naar de bibliotheek

Fofu Flitsen, tweemaandelijks berichtenblad van het fietsontlastingsfonds

Voeling (vu Luc Versteylen), de witte fiets ketting reactie voor vrede veiligheid & overleving, jg. 6, nr. 4-5, april-mei 1983, 47p.

Uitgelicht naar iconografie

5 stickers van Fofu